

Практичне заняття 4

Тема 4. Модернізація соціальних інститутів та завдання системи соціального забезпечення

План

1. Перспективи та стратегічні пріоритети розвитку

Соціальне забезпечення як ключовий інструмент соціальної політики. Стратегічні напрями: підвищення адресності допомоги, цифровізація послуг, інтеграція у європейські соціальні стандарти. Пріоритети: боротьба з бідністю, скорочення нерівності, підтримка людського капіталу.

2. Інституційні зміни під впливом модернізації

Перехід від патерналістської моделі до партнерської. Інтеграція цифрових технологій. Децентралізація у наданні соціальних послуг.

3. Соціальний захист і рівні можливості

Гарантії доступу до базових соціальних благ для всіх груп населення. Розширення можливостей участі вразливих категорій (пенсіонери, особи з інвалідністю, ветерани, переселенці) у соціальному та економічному житті. Соціальне забезпечення як інститут соціальної справедливості.

4. Нові завдання у контексті змін

Актуалізація через демографічні процеси. Підготовка до нових викликів: війна, кризи, глобалізація, нестабільність ринку праці. Орієнтація на розвиток людського капіталу: освіта, перепідготовка, охорона здоров'я.

5. Роль ключових суб'єктів

Держава: регулювання, фінансування, гарантії. Громадянське суспільство: волонтерство, громадський контроль, соціальні ініціативи. Приватний сектор: корпоративна соціальна відповідальність, соціальні інвестиції.

6. Трансформація соціальних послуг

Клієнтоорієнтованість: врахування індивідуальних потреб отримувача. Персоналізація: індивідуальні програми допомоги та підтримки. Використання проактивних моделей (автоматичне надання допомог без додаткових заяв).

7. Переорієнтація соціальних програм

Від “утриманських” підходів до інвестицій у розвиток людини. Забезпечення зайнятості, сприяння підприємництву. Професійна перепідготовка та інтеграція вразливих груп.

8. Індикатори успішності реформ у соціальному секторі

Рівень бідності та соціальної нерівності. Індекс людського розвитку (HDI). Охоплення послугами соціального забезпечення. Доступність і якість соціальних послуг.

9. Закордонний досвід

Скандинавська модель – високий рівень перерозподілу та соціальних гарантій. Англо-саксонська модель – орієнтація на адресність і ринок праці. ЄС: поєднання соціальних стандартів із принципами сталого розвитку. Уроки для України: баланс між фінансовою стійкістю та соціальною ефективністю.

Доповіді.

1. Порівняльний аналіз моделей соціального забезпечення: уроки для України.
2. Індикатори успішності реформ у соціальному секторі: міжнародні стандарти та українські реалії

Питання для обговорення

1. Які стратегічні пріоритети розвитку соціального забезпечення виокремлюють у добу модернізаційних змін?
2. Назвіть основні інституційні зміни у сфері соціального забезпечення під впливом цифровізації.
3. У чому полягає роль соціального захисту в забезпеченні рівних можливостей?
4. Які чинники зумовлюють появу нових завдань соціального забезпечення?
5. Що таке проактивні моделі соціального забезпечення?
6. Чи може соціальне забезпечення стати драйвером економічного зростання, а не лише витратною сферою?
7. Якою має бути оптимальна роль держави і приватного сектору в системі соціальної підтримки?
8. Чи можливо поєднати клієнтоорієнтованість і фінансову стійкість соціальних програм?
9. Який із закордонних досвідів (скандинавський, англо-саксонський чи континентальний) найбільш придатний для України?

10. Чи справді переорієнтація соціальних програм на розвиток людського капіталу може подолати бідність?